

ZANOHTNICA

Lea Gril-Jevšek

1. Kako pogosta je zanohtnica?

Zanohtnica je zelo pogosta bolezen. Predstavlja najpogostejšo obliko vnetij na roki. Pogostost vnetja je pogojena s specifično obliko konic prstov na rokah in nogah. Na meji med obnohtjem in nohtom stalno zastaja večja ali manjša količina bakterij, poleg tega je to področje zelo izpostavljeno poškodbam.

2. Kaj povzroča nastanek zanohtnice?

Poznamo akutno in kronično obliko zanohtnice. Akutna oblika nastane pri poškodbi področja obnohtja. Ob tem pride do izpostavljenosti podkožja, hkrati pa se prekine tesen stik med eponihijem in nohtom, kar omogoči vstop relativno velikim količinam mikroorganizmov v tesen prostor med obnohtjem in nohtom. Posledica tega je nastanek vnetja. Najpogosteje se paronihija pojavi kot posledica agresivne manikure ali pedikure, sesanja prsta, grizenja nohta in/ali obnohtja, vraščenega nohta ipd. Najpogostejši povzročitelji vnetja so bakterije, redkeje virusi herpesa simpleksa in glive. Kronična oblika zanohtnice se pojavi kot posledica odstopanja eponihija in obnohtja od nohta zaradi kronične izpostavljenosti vodi, vlagi, čistilom, razkužilom, topilom in drugim mehničnim in/ali kemičnim agensom. Tovrstne težave imajo zato predvsem ljudje, ki so zaradi narave svojega dela izpostavljeni omenjenim škodljivim vplivom. V 95 % gre za glivično okužbo.

3. Kako se zanohtnica kaže?

Akutna zanohtnica nastane v nekaj urah po poškodbi področja okoli nohta. Kaže se kot lokalizirana oteklina in rdečina obnohtja na mestu ranitve. Na otip je vneto mesto zelo boleče in toplo. Gibljivost sklepa, ki je najbližji nohtu, je lahko zavrta in boleča. V napreduje obliki bolezni se v obnohtju nakopiči majhna količina gnoja ali pa se rdečina in oteklina razširita na cel prst ali celo na roko. Na otip postanejo boleče in otekle bližnje bezgavke, temu se lahko pridruži povišana telesna temperatura z ali brez mrzlice ter slabo počutje. O kronični obliki zanohtnice govorimo takrat, kadar trajajo zgoraj opisani simptomi in znaki vnetja, ki so sicer manj izraženi, dlje kot 6 tednov.

4. Kako postavimo diagnozo?

Postavitev diagnoze akutne in/ali kronične zanohtnice je enostavna. Zdravnik jo postavi na podlagi podatkov, o katerih mu poroča bolnik, pregleda bolnika in izjemoma na podlagi brisa gnoja oziroma vzorca odvzetega tkiva, ki ga pošlje na analizo v mikrobiološki laboratorij.

5. Kako poteka zdravljenje?

Zdravljenje akutne zanohtnice je odvisno od stopnje napredovanja bolezni. Ob lokaliziranem vnetju brez kolekcije gnoja (ognojka) zadostujejo hladni obkladki, kopeli v razkužilu (cetavlonske kopeli) in/ali kamilične kopeli nekajkrat dnevno. V primeru pordelega celotnega prsta, roke ali prizadetosti splošnega počutja s povišano telesno temperaturo morate nujno obiskati zdravnika, ki vam bo poleg zgoraj navedenih postopkov zdravljenja predpisal antibiotik. V kolikor se v obnohtju pojavi ognojek, ga je potrebno kirurško odstaniti (drenirati). V tem primeru boste napoteni k splošnemu kirurgu. Vse drenažne postopke pri paronihiji je namreč potrebno opraviti v aseptičnih pogojih v operacijski dvorani v prevodni anesteziji. Način drenaže je odvisen od lokalizacije ognojka. Pri kronični zanohtnici je ključnega pomena prekinitev kroničnega draženja obnohtja. Sicer pa se v večini primerov zdravi konzervativno na načine, ki so opisani pri akutni paronihiji. Kirurško zdravljenje pride redkeje v poštev.

6. Kako bolezen poteka?

Potek lokaliziranega vnetja obnohtja je praviloma predvidljiv. Nekaj ur po poškodbi kože in podkožja ob nohtu nastane na mestu ranitve akutno vnetje, ki se kaže v obliki rdečine, otekline in bolečine na mestu predhodne poškodbe. Gibljivost končnega sklepa prsta je lahko boleča in omejena. Ob napredovanju bolezni v obnohtju nastane majhna kolekcija gnoja ali pa se znaki vnetja razširijo na cel prst ali roko. Vse skupaj lahko spremlja povišana telesna temperatura, slabo počutje ter boleče in otekle bližnje bezgavke. Kronična zanohtnica ima počasnejši in bolj konstanten potek, ki pa se lahko ob dodatni poškodbi še bolj ranljivega obolelega obnohtja zaplete z nacepitvijo akutnega vnetja na že obstoječe kronično.

7. Kako poteka spremljanje bolnika z zanohtnico?

Po postavitvi diagnoze in pričetku zdravljenja vas bo zdravnik naročil na kontrolni pregled po 2 dneh. V kolikor zdravljenje po tem času še ne bo zaključeno, boste na ponovne kontrolne preglede vabljeni vsak drugi dan do umiritve bolezenskih težav.

8. Kako si lahko pri zanohtnici pomagata sami?

Pri akutni zanohtnici, ko je prisotno zgolj lokalizirano vnetje brez ognojka, pregled pri zdravniku ni nujno potreben. V takem primeru si sami najučinkoviteje pomagata s polaganjem hladnih obkladkov na obolelo mesto in s kopanjem prsta v kamiličnih in/ali cetavlonskih kopelih nekajkrat dnevno. V kolikor opazite na prstu ognojek, rdečino celega prsta ali roke, otekle in boleče bezgavke ali povišano telesno temperaturo, pa je takojšen obisk pri zdravniku nujno potreben. Pri kronični obliki zanohtnice je ključnega pomena prekinitev neprestanega draženja obnohtja.

9. Kako zanohtnica vpliva na vaše življenje?

Zanohtnica je praviloma nezapletena bolezenska težava, ki ob pravočasnem in pravilnem (samo)zdravljenju mine v enem ali nekaj dneh. Odvisno od njene lokalizacije (noga, roka) in od narave dela, ki ga opravljate, se boste z zdravnikom dogovorili za morebitni nekajdnevni bolniški dopust do umiritve bolezenskih simptomov in znakov.

10. Ali in kako lahko nastanek zanohtnice preprečite?

Akutno vnetje obnohtja lahko preprečite z izogibanjem situacij, v katerih najpogosteje pride do poškodbe obnohtja, kot so: agresivna manikura ali pedikura, sesanje prstov, grizenje nohtov in obnohtja, nepravilno striženje nohtov (zlasti na nogah), da ne pride do vraščenega nohta ipd. Kronično zanohtnico pa lahko preprečite z izogibanjem neprestani izpostavljenosti rok in/ali nog vodi, vlagi, čistilom, razkužilom, topilom in drugim mehničnim in/ali kemičnim agansom.